

Klimasamarbejdsaftaler grøn kollektiv trafik (udmøntning af FL20) 22. april 2020

I henhold til aftalen om finansloven for 2020 har regeringen udarbejdet indeværende oplæg, som skal medvirke til, at den grønne omstilling af den offentlige kollektive busstrafik accelereres frem mod 2030.

Konkret aftales det, at regeringen arbejder for at indgå et klimasamarbejde med landets fem+ største kommuner i foråret 2020, hvor kommunerne forpligtiger sig til en plan for omstilling af den offentlige busstrafik til som udgangspunkt nulemission og eventuelt CO₂-neutral trafik frem mod 2030. Hensigten er, at de øvrige kommuner efterfølgende ønsker at tilslutte sig samarbejdsaftalen, ligesom der etableres et samarbejde med regionerne.

Baggrund

Indkøb af offentlig busstrafik sker via udbud, hvor trafikselskaberne, på vegne af kommuner og regioner, køber trafik hos private busoperatører på længerevarende kontrakter. I forbindelse med disse udbud har trafikselskaberne mulighed for at stille krav til eksempelvis grøn teknologi, så som el- eller brintbusstrafik.

EU-direktivet om offentlige indkøb af renere køretøjer (Clean Vehicle Directive) stiller krav om, at minimum 45 pct. af alle nyudbudte busser fra august 2021 til 2025 skal køre på brint, el, bio- og syntetisk diesel eller gas. Heraf skal halvdelen være nulemission (dvs. brint eller el).

Der er i dag ca. 3.300 offentlige rutebusser i Danmark. Det er kommuner og regioner, der har det politiske og finansieringsmæssige ansvar for den kollektive busstrafik, herunder omstilling af trafikken til mere bæredygtige løsninger. Kommuner og regioner er således også allerede i gang med at omstille til mere bæredygtige busløsninger. 342 busser, svarende til godt 10 pct. af busserne, skønnes ved udgangen af 2019 omstillet til en form for grøn trafik (el, brint, gas og biodiesel).

Aftaleparterne ønsker at understøtte denne udvikling.

Klimasamarbejdsaftaler – kommuner og regioner forpligtiger sig til at investere i grøn busstrafik

Fremfor at stille krav til kommunernes og regionernes grønne omstilling aftales det, at aftalen om FL2020 anvendes som katalysator for at udvikle en generel kommunal og regional klimasamarbejdsmodel, som kan understøtte den lokalt drevne klimaomstilling, der allerede er i gang. Modellen skal muliggøre, at samarbejdsaftalerne løbende kan udvikles med nye områder, idet der startes med den kollektive trafik.

Konkret aftales det, at regeringen i foråret 2020 inviterer landets fem¹ største kommuner målt på befolkningstal (København, Aarhus, Aalborg, Odense og Vejle) til drøftelser, som skal munde ud i indgåelsen af *klimasamarbejdsaftaler om kollektiv trafik*, hvor kommunerne på frivillig basis forpligtiger sig til grøn omstilling af den kollektive bustrafik, eksempelvis i form af at indkøbe nulemissionsbusser ved alle fremtidige by-busudbud fra 2021, 2022 eller 2023 eller ved at lægge en forpligtende plan for omstillingen af al bustrafikken frem mod 2030.

En aftale vedrørende Københavns Kommune vil også skulle omfatte de omkringliggende kommuner, hvor særligt Frederiksberg Kommune qua dets størrelse er afgørende at indgå en aftale med. På denne vis bliver flere busser omfattet af klimasamarbejdsaftalen, hvormed et større antal busser hurtigt kan omstilles til grøn trafik.

Klimasamarbejdsaftalerne vil gøre Danmarks fem største kommuner til bannerfører for den grønne omstilling i den offentlige bussektor. Såfremt de største danske byer forpligtiger sig, sikres det, at en betydelig del af busflåden (skønnet til 33 pct.) omstilles over de kommende år. Flere kommuner og regionerne kan tilslutte sig aftalerne.

Klimasamarbejdsaftalerne lanceres sammen med de fem borgmestre i foråret 2020. Klimaaf-talerne kan også indeholde andre transportelementer, som eksempelvis aftale om indkøb af grønne taxi-kørsel, ladestandere eller indkøb af elbiler o.l.

Klimasamarbejdsaftalerne omfatter kun en del af det kollektive busnet, hvorfor de søges indrettet på en måde, så de øvrige kommuner kan tilslutte sig aftalerne. Efter samme model er det intentionen, at der også skal indgås frivillige *klimasamarbejdsaftaler* med regionerne.

Hvor regeringen vil forsøge at indgå aftaler om, at landets fem+ største kommuner forpligtiger sig til nulemissionsbusser, arbejdes for, at samarbejdsaftalerne vedrørende de resterende kommuner samt regioner indebærer en forpligtigelse til som minimum at omstille til CO₂-neutrale busser. CO₂-neutrale busser er mindre omkostningstunge og nemmere at tilpasse busruter på landet, hvor der kan være længere distancer mellem start- og endestationer.

Der lægges op til nedenstående proces for drøftelser og forhandlinger med kommuner og regioner.

Tabel 1 Proces for aftale om grøn omstilling af den offentlige bustrafik

April 2020	Transportministeren drøfter klimasamarbejdsaftaler om grøn omstilling med de fem kommuner. Målet er, at kommunerne på frivillig basis forpligter sig til en omstilling, først af bybusser efterfølgende af øvrige busser
April-maj 2020	Lancering af klimaaf-taler med borgmestre fra de fem kommuner
Maj-juni 2020	De resterende kommuner samt regioner får mulighed for på frivillig basis at forpligtige sig til grøn omstilling af deres busflåde via klimasamarbejdsaftaler

¹ I hovedstadsområdet vurderes det relevant at invitere Frederiksberg Kommune og evt. andre kommuner der grænser op til Københavns Kommune.